

Latvijas tējas sēnes audzētāju asociācijas preses orgāns

Tējas Sēne

paša audzināts draugs

Oda tējas sēnei

Kaspars Vanags, speciāli LTSAA

Tējas sēne var tikt interpretēta arī visai prozaiski, tādejādi uzsverot vienīgi tās utilitāro nozīmi. Izskata ziņā līdzīga kaut kam starp medūzu un gļotainu pankūku, tā mitinās trislitru burkā uz dažas labas virtuves palodzes un ir ieaugusi mājiņu sādživē kā ikdienas lieta, kurai veļot pienācīgu uzmanību un mazliet pūles, tiekam atalgoti ar atsvaidzinošu un veselīgu dzērienu. Tomēr ne katrā mājā tā garšo vienādi, un tikpat atšķirīgi ir arī sastopamie viedokļi par tās nozīmi.

1999. gada ziemā aktivistu grupa *Primitive* vairākos Latvijas periodiskajos preses izdevumos ievietoja studinājumu, lūdzot atsaukties tos, kuru mājās ir tējas sēne. Apsekojot atsauksmes, aizsākās pētnieciskais darbs, kura rezultātā tiek apzināta šī specifiskā sabiedriskā kopiena, kā arī tajā dominējošie uzskati par sēni un "lietu kārtību". Ir iegūti dažādi tējas sēnes paraugi un pierakstītas izplatītākās šā dzēriena lietošanas formas.

Neraugoties uz to, ka sarunas ar tējas sēnes audzētājiem tika fiksētas digitālajā ierakstā, runātāji pārsteidza ar nevilnotu atvērtību. Reizēm tajās bija jaušama gluži vai ezotēriskā bijība, citreiz - vien romantiska nostālāja pēc bērnības brīnuma. Tikšanās reizu ieraksti ļauj ielūkoties pasaulēs, kas šķiet

piederam citai dzīves telpai un mazliet atgādina pasaku. Lūk, fragments no kādas sarunas:

"Atceros, ka pirmo reizi ar to sastapos agrā bērnībā, apciemojot iauku omi, kura dzīvoja dziļi Sēlijas mežos.

Mājas sauca "Ceļmlauži" un tāpat kā pārējās nedaudzās šejienes saimniecības bija gandrīz nesaistītas ar rajona infrastruktūras tīkliem. Turp veda švaks zemesceļš, un līdz pat deviņdesmitajiem, kad ome beidzot pārcēlās uz pilsētu, tur nebija nedz telefona, ne elektrības. Vasarās kaimiņi savā starpā sadalīja nakts stundas, viens pēc otra ribinot pannas un vannas, lai atbaidītu no kartupeļu laukiem mežacūku barus, un ik dienas satikās vakara peldes laikā pie kopējā mežezera. Omei gala istabā bija kabineta flīgelis, kuru te atveda, bēgot no pilsētas un deportācijām, kā arī zelta riņķī ausis, kurus viņa nopēma vienīgi ejot uz kūti. Lai govš slaucot neaizmēž ar asti kūts sūdos.

Savukārt kaimiņu tantei, lietuvietei Zītai, gandrīz pašā ezermalā bija tēstu guļbaļķu erbēģis, kas krietni vēlāk, nejausi apgāzoties petrolejas lampaī,

nodega, uzspridzinot no zemesbrāļu laikiem puspagrabā paslēpto municiju. Viņas mājai bija plaša un neticami spodra virtuve, kurā uz vecmodīgās bufetes stāvēja manu regulāro apciemojumu iemesls. Tējas sēne. Vienīgais ko es zināju, bija tās lieliskā garša. Savukārt visus manus jautājumus par tās izcelsmi un būtību Zītas tante aizmāja gaisā ar roku vai ieslaucīja priekšautā. Vēlāk tās paraugu atvedu uz Rīgu, vienu laiku mēs to tīri regulāri dzerām, bet kaut kad tās vairs nebija. Grūti pat atcerēties kad un kāpēc. Turklāt, tā aizgāja, tā arī mūs nepamudinājusi sameklēt atbildes uz jautājumiem, kas izskaidrotu šīs parādības fenomenu. Atceros vienīgi, ka dzerot tējas sēni, izjūtas bija citādākas, nekā dzerot zāptes ūdeni vai pienu. Protī, tā bija apziņa, ka tu kontaktējies ar būtni, kurai uzticies, bet patiesībā nemaz isti nepazīsti. Turklāt, tā uzvedās gluži kā dzīva. Auga un dalījās, reizēm sagurusi nolaidās burkas dibenā, bet pabarota atkal peldēja virspusē. Nīkdams pa māju, dažkārt sāku to pēlīt, pacēlu pret gaismu un vēroju klāt nākušo kārtiņu, minot, no kurienes nākusi pati pirmā. Protī, ciltsmāte.

Nesen draugi to uzdāvināja man no jauna. Stāv virtuvē uz galdā un mudina domāt par to, cik tuva vai attāla radniecīe tā ir manai iepriekšējai. Mēģinu

Oda tējas sēnei

turpinājums

Iedomāties visus pārējos, kuriem tā ir mājās, un prātā pārcilāju iespējas, kurām no draugiem es varētu uzticēt nākotnē gaidāmos sēnes mazulus. Tur vajadzīga apzināti izkopta attieksme pret brīnumu. No otras puses, varbūt tieši tējas sēne var palīdzēt to izkopt?"

(K., rīdzinieks, bez konkrētas nodarbošanās, 30 g.v.)

Atnācēja vai frankenšteins?

Ir zināms, ka ap 415. gadu to Japānā ievēdīs korejiešu ārsts Kombu, kuru turp aicināja dziedināt imperatoru Inko, bet Latvijā tējas sēne ienākusi līdz ar pārējām no Krievu-Japānu kara mājās pārvestajām trofejām. Protams, tas tikpat kā neizskaidro sēnes izcelsmi un ļauj cilvēkiem, kuru sadzīvē tējas sēne ieņem visai stabilu vietu, to traktēt dažādi.

Izanalizējot pēc *Primitive* aktivistu Katrinas Neiburgas un Pētera Ķimeļa ierosinājuma izveidotās darba grupas savāktos materiālus, iespējams izšķirt vairākas tējas sēnes audzētāju pamatgrupas. Katrā no tām tējas sēnes fenomens tiek skaidrots savādāk, tomēr kopēja ir iezīme tās interpretāciju bāzē uz patērētāju sabiedrības uzturamā nostādņu alternatīvu pasaules redzējumu. Ilustrācijai ieskicēju šīs apjomīgākas pamatgrupas.

Paši lietiskākie no viņiem tējas sēni uzver kā *atnācēni*. Doma, ka tējas sēne kādreiz ir atrasta un pieradināta, viņus īpaši nemudina meklēt atbildes uz jautājumiem, kur un kad gan tā tikusi uzzieta, vai kuram ienāca prātā to atnest mājās, iegādājoties tējas sēnes audzētāju pamatgrupas. Katrā no tām tējas sēnes fenomens tiek skaidrots savādāk, tomēr kopēja ir iezīme tās interpretāciju bāzē uz patērētāju sabiedrības uzturamā nostādņu alternatīvu pasaules redzējumu. Ilustrācijai ieskicēju šīs apjomīgākas pamatgrupas.

Paši lietiskākie no viņiem tējas sēni uzver kā *atnācēni*. Doma, ka tējas sēne kādreiz ir atrasta un pieradināta, viņus īpaši nemudina meklēt atbildes uz jautājumiem, kur un kad gan tā tikusi uzzieta, vai kuram ienāca prātā to atnest mājās, iegādājoties tējas sēnes audzētāju pamatgrupas. Katrā no tām tējas sēnes fenomens tiek skaidrots savādāk, tomēr kopēja ir iezīme tās interpretāciju bāzē uz patērētāju sabiedrības uzturamā nostādņu alternatīvu pasaules redzējumu. Ilustrācijai ieskicēju šīs apjomīgākas pamatgrupas.

Cita grupa priekšplānā izvirza versiju, ka tējas sēne varētu būt radīta mākslīgi. Kurš to izdomāja un kādos apstākļos notika šis savdabīgais laboratorijas eksperiments? Tējas sēni kā etiķskābes baktēriju un dažādu rauga sēņu simbiotiska koloniju *baktērija-uzskatīt* par dzīvu organismu, un vai tādā gadījumā nav radīta *baktērija-frankenšteins*? Ar kādu mērķi tā radīta? Kādēļ tā spēj tik ļoti savaldzināt savus lietotājus? Lai arī sēnes austrumnieciski senā izcelsme atbilst versijās gādā par noslieci uz misticismu, šīs grupas viedokļi šķiet spoguļojamies sabiedriskajā domā arvien pieaugošās bažas par patērētāju uz patērētāju, neziņa par ķīmijas lomu cilvēku ikdienas uzturā un bailes no ģenētiski modificētās nākotnes.

Trešo grupu vieno uzskats, ka tējas sēne ir atnākusi pati. Atšķirībā no pārējām grupām, vairums šā viedokļa piekritēju ir gados jauni cilvēki. Tā ir teorija par tējas sēni kā *atnācēju*, jeb *svešo*. Gandrīz vienmēr te tiek norādīts uz sēnei/baktērijai raksturīgo spēju infiltrēt savas kolonijas cilvēka dzīves telpā, uz prasmi iekļauties jebkura ģeogrāfiskā reģiona vai sociālpolitiskā slāņa sadzīves modelī. Atšķirīgi tiek vērtēta ietekme, kādu tā atstāj uz lietotāju: vieni domā, ka saskarsme ar "svešo" liek pārvērtēt pašam savas esības modeli, bet citi norāda, ka regulārā saskarsme ar "atnācēju" attīsta individuālo komunikācijas spējas. Šīs spējas ļaujot saprast un saprasties ar

paralēlajām dzīvības formām, pārliecināties par eksistences modeļu daudzveidību un izprast to savstarpējo saistību. Daži tējas sēni pat piedzina delfīniem, kas arī esot citas civilizācijas kopa uz mūsu planētas, bet tādi gadījumi gan laimam ir zinātniskās fantastikas iespēids.

Brīnumsēnes multifunkcionalitāts

Iepazīstoties ar aptaujas materiāliem, nevar pamanīt tējas sēnes audzētāju šķietamās divainības. Dažs neēd gaļu, bet citi ir visai agresīvi noskaņoti pret pasaulē iecienītiem atspirdzinošajiem dzērieniem, piemēram, *Coca-Cola* vai *Pepsi*. Vieni norāda uz sēnes antibiotiskajām īpašībām un paūz negatīvu attieksmi pret mūsdienu farmakoloģiju, bet citi uzsver, ka tējas sēnei piemīt spēja attīrīt organismu no toksiskiem sārņiem, kuru klātbūtni organismā veicina dzīve pilsētā.

Norādes par tējas sēnes pozitīvo ietekmi uz lietotāja veselību vienmēr atrodamas kontekstā ar negatīvajiem, kādas aptaujātie piešķirusi mūsdienu dzīves stilam. Jēdziens "veselīgs" te ir tāljošāks nekā utilitāra doma saskatīt tajā vienīgi produktu "iekšķīgāli lietošanai". Tējas sēne kalpo kā multifunkcionāls līdzeklis, ap kuru centrējas alternatīva dzīves telpa un savādāki sadzīves paradumi. Tālāk tekstā lūkošos to ilustrēt ar dažiem piemēriem.

Coca-Cola un "iepakotais tukšums"

Interesantas šajā ziņā ir "veselīgās" paralēles starp tējas sēni un *Coca-Cola*, kas aizsākumā tirdzota aptiekās kā medikaments. Tādejādi lietotājs tika lēnām pieradināts pie dzēriena daudzveidības, kam tolaik nekāda ziņa nebūtu bijis pa spēkam pieņemt citu baidījumu kā vienīgi apziņu par tā veselīgumu. Izpaliekot produkta izredzēm kļūt patīkamam un pievilcīgam nepastarpināti, tika piemēlēta papildus vērtība, kam kalpot par motivāciju tā patēriņam. Ar laiku iepriekšējo papildus vērtība nomainījusi cita, bet arī ideja par atspirdzinājumu ir vienlīdz fiktīva. Paradoxāli, bet *Coca-Cola* taču neremdē slāpes. Bieži tā tiek dzerta tad, kad esi jau padzēries ko citu un tagad vari iedzert "to", iespējams, ka arī "neko". Piemēram, diētisko kolu, kurā iztrūkst abi galvenie pārtikas produktu lietošanas motīvi: tā tikpat kā nav barojoša un tai izpaliek arī galvenais raksturīgās garšas komponents: kofeīns. Dzerot "neko" zem "kaut kā" maskas, tiek apmierināta tieksme pēc visnepieejamākā vēlmju objekta. Slovēņu filozofs S. Žičeks te saskata Nicšes nosprausto atšķirību starp "neko

negribēt" (proti, "es neko negribu") un aktīvu, nihilistiski noskaņotu paša "neka" negribēšanu. Sekojot Nicšēm, arī Lakāns esot norādījis, ka anoreksijas gadījumā cilvēks nevis vienkārši "Lako neēd", bet grib apēst pašu "neko", t.i. vēlmju pašu galējo iemiesību/objektu.

Žičeka minētais piemērs ar *Coca-Cola* (pilnu tekstu atradīsiet mūsu interneta mājas lapā), ļauj apjaust, ka sadzīvē ierasto dzērienu nomaļņa pret jaunajiem *soft-drink* paveidiem raksturo ne tikai pāreja no bioloģiskas izcelsmes pārtikas uz ķīmiski sintezētiem produktiem. Tā ir pāreja jaunā ticībā. Tā ir pārcelšanās no jauna izdomātā dzīves telpā, kuru pilda gudri "iepakots tukšums."

Kontakts izolācijas apstākļos

Palikuši uzticīgi tējas sēnei, tās lietotāju dzīves telpa nosacīti paliek vecā, un tāpat kā agrāk viņi labprāt tajā dalās ar citām paralēlās dzīvības formām.

Tas šķiet visai būtiski laikā, kad flora un fauna arvien biežāk tiek aizstāta ar civilizācijas radīto tehnoloģiju produktiem. Daba pilsētā ir kļuvusi prestižā svārstīgs luksuss. Visai parastās šķirnes suns Rīgā maksā dārgāk, nekā uz laukiem - slaucama govys, bet govys cenā no dārgāks ir oriģināls izcelsmes fērbjūs. Ģimenēs ar bērniem mājdzīvniekus aizstāj tamaguči. Sargsuņus - signalizācijas sistēmas. Kopš iespējams klonēt pat cilvēku, jēdzienam "radība" ir atņemta brīnuma un pašvērtības garša. Jaunradītajai pasaulei ir cits sastāvs: piastmasa, digitālu attēlu plūsmas, garšas simulācija un stimulators. Tomēr arī šo trūkumu iecerēts novērst, apgrozībā lievieši ģenētisko modifikāciju gala produktus.

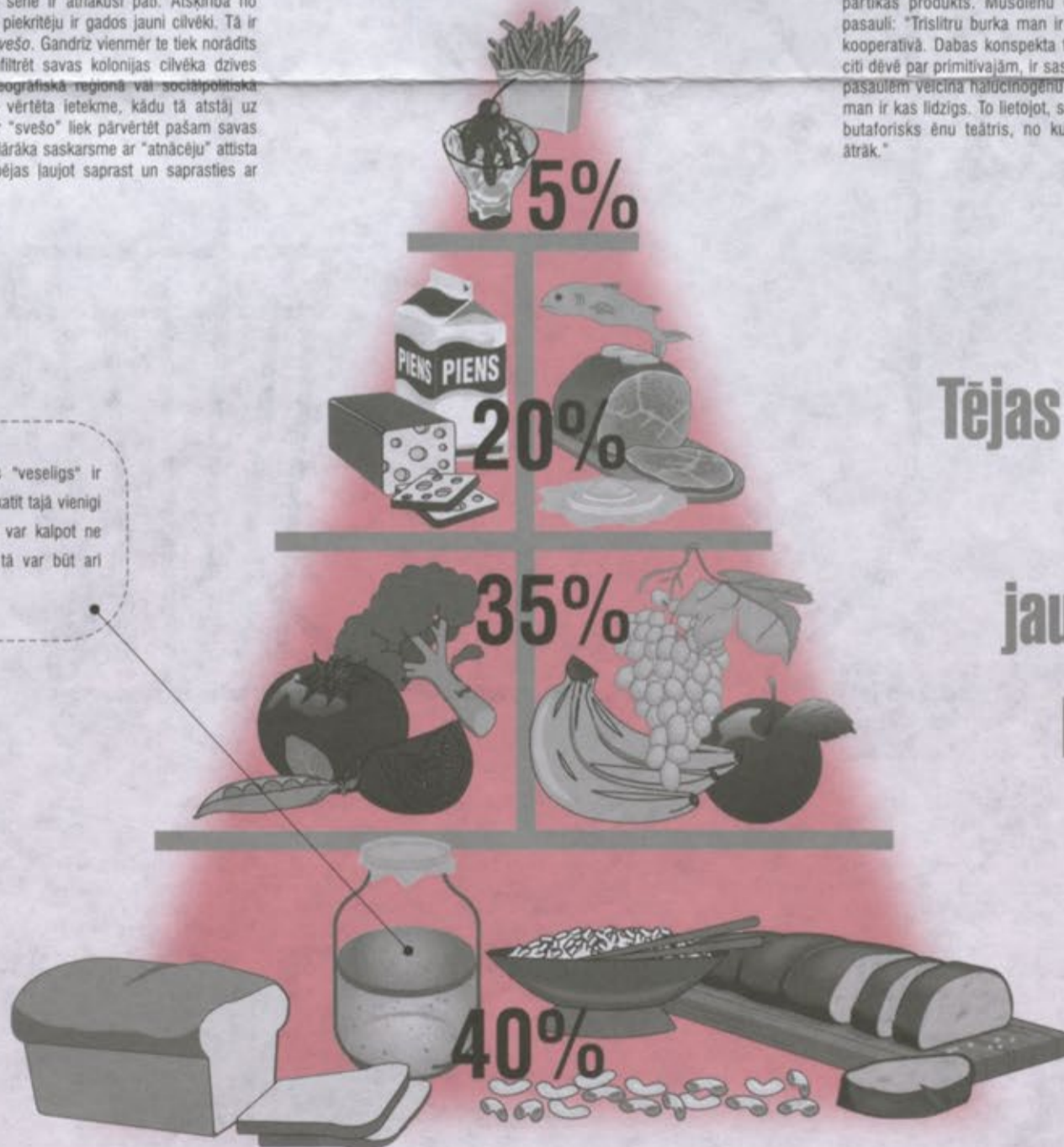
Jaunradītā pasaule atbilst utilitāriem mērķiem. "Vis radīts lietošanai. Šāda pozīcija izslēdz nepieciešamību vaicāt pēc atļaujas. Līdz ar to atņemta tiek arī tradīcijas, kuras lekodēti kontaktēšanās mehānismi ar pārējiem dzīves telpā esošajiem," - atzīst viena no darba grupas apmeklētājām tējas sēnes audzētājām, kura to pārmantojusi no savas mātes un lieto jau septiņus gadus desmitu. Lūk, kāds no viņas minētajiem piemēriem. Sadzīvē pat geišas lietojot māsiņos fasētu tēju, un tādēļ neesot brīnuma, ja arī latviešiem avenāju lakstus saaukstēšanās gadījumā aizstājis *Caldex* pulveris ar avenu garšu.

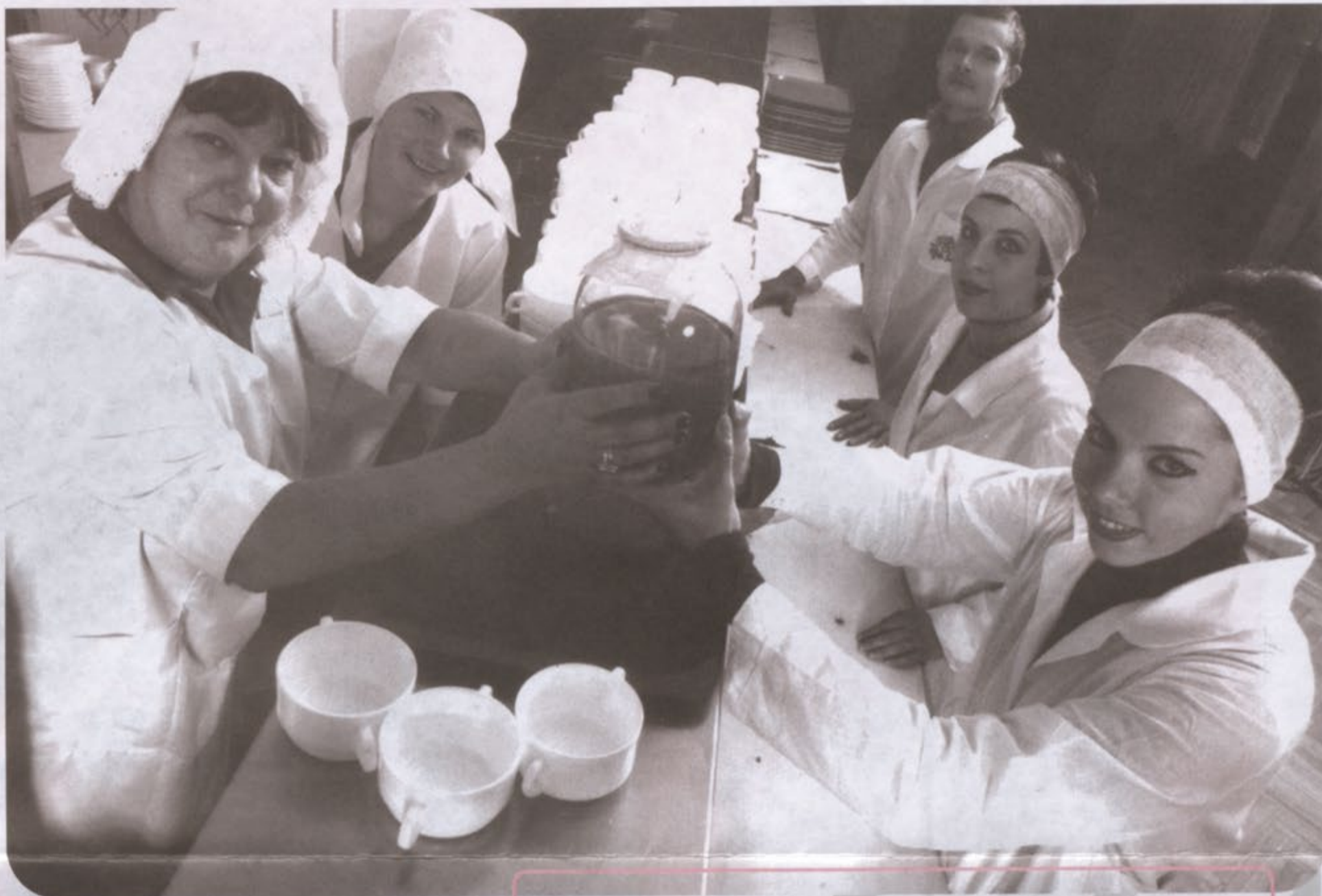
Tā kā digitāli modificētu avenu attēlus mūsdienu iespējams sastapt biežāk nekā pašas avenas, komunikācijā ar dabu cilvēki izvēlas vienususikt diktātu, atļaujoties avenas pabarītās lielākas un skaistākas ne tikai bildēs. Un ne tikai avenas. "Piepilsētās uzlieto rūpniecības kompleksu cehos cāļi pārtopt kaušanai gatavas broileros nepilnu trīsdesmit dienu laikā, kaut arī kopš trešās dzīvības dienas tiem nogriezt knābji, ļaujot ietaupīt graudus uz hormonu rēķina," - tā, šokēta pēc nesēnā putnu fabrikas apmeklējuma, mums stāstīja kāda gados pavisam jauna tējas sēnes audzētāja.

Viņa uzstāja, ka tējas sēne viņas skatījumā vairs neesot tikai bioloģiski tīrs pārtikas produkts. Mūsdienu dzīves telpā tā noderot kā izeja uz citu pasauli: "Trīslitru burka man ir kā plektis zemes piepilsētas mazdārzīņu kooperatīvā. Dabas konspekta fragments. Sabiedriskajās kopienās, kuras citi dēvē par primitīvajām, ir sastopami rituāli, kur kontaktu ar paralēlajām pasaulēm veicina halūcinogēnu sēņu maģija. Nesmeijēties, bet tējas sēne man ir kas līdzīgs. To lietojot, supermārketa plauktu labirints man šķiet kā butaforisks ēnu teātris, no kura skatuves gribas nokāpt pēc iespējas ātrāk."

Tējas sēne ir labs laistījums jauniem, nesen pārstādītiem rododendru stādiem.

Attiecībā uz tējas sēni jēdziens "veselīgs" ir tāljošāks nekā utilitāra doma saskatīt tajā vienīgi produktu iekšķīgāli lietošanai". Tā var kalpot ne tikai kā mājas aptieciņa. Tiklāb tā var būt arī bioloģiskais *tamaguči*.

Dzīvā tēja

Materiālu apkopojusi Agne Skane, LTSAA projektu koordinatore

Viens no svarīgākajiem Latvijas Tējas sēnes audzētāju asociācijas (LTSAA) uzdevumiem ir popularizēt tradīcijām bagāto dzērienu sabiedriskās ēdināšanas sektora darbinieku vidū. Attēlā redzama aktivistu šūniņa darbā. Iepazīstinājuši ar tējas sēni Zemkopības Ministrijas darbinieku sabiedriskās ēdināšanas kompleksa pavārites, aktivisti atstāj viņām arī dāvanu. Cerams, tā gūs piekrišanu mūsu valsts agropolitiskajās aprindās.

Pirmo reizi ieraugot burkā peldošo tējas sēni, daudzi nošausminās un dedzīgi pauz viedokli, ka ar tādu glotainu recekli nekādās darīšanās laisties nevēlas. Tomēr par spīti šādai attieksmei, neskaitāmi cilvēki visā pasaulē uzskata tējas sēni par savu draugu, kopj to un katru dienu dzer atspirdzinošo un veselīgo tējas kvasu – šķidrums, kas veidojies rūgšanas procesā.

Samuraju sēne

Pirmā fikstā liecība par tējas sēnes audzēšanu attiecas uz Ķīnas impēriju 221.g.p.m.ē. Tajā tējas kvasam piedēvēts nosaukums "Dievišķīgā tēja".

Tējas sēne ir bijusi sastopama arī senajā Japānā. Tās dziedinošās īpašības īpaši augstu vērtējuši bezballiģie karotāji – samuraji, kas, dodoties ceļā, ūdens vietā savas blašķes pildījuši ar tējas sēni kā līdzekli, kas ļauj iegūt nemirstību. Sprīžot pēc citām vēsturiskajām liecībām, jādomā, ka tas ir viens no retajiem gadījumiem, kad tējas kvass raudzēts, atrodoties kustībā.

Gadsimtu gaitā tirgotāji, karotāji, dēku meklētāji un misionāri sekmējuši tējas sēnes izplatību visā pasaulē. To iepazīši Indonēzijā un Amerikā, Tibetā un Krīvijā, Eiropā un Austrālijā. Laudis to uzskatījuši gan par ārstniecisku brīnumu un vērtīgu kara trofeju, gan par nepazīstamu un, iespējams, pat bīstamu dzīvo būtni no svešas zemes. Ne velti mūsdienās tējas sēni pazīst kā "Japānas sēni", "Austrumu sēni", "rūdžēsēni", "Čambuko", "Volgas pavasari", "Mo - Gu", "Mandžūrijas sēnu tēju", "Kombušu" un "Champignon de langue vie" (aptuvenā tulkojumā no franču valodas – "sēne ilgām mūžam").

Tomēr tās audzētāji neslēpj, ka savai sēnei katrs atrod milvārdiņu pēc paša ieskatiem, jo jau izsenis valda uzskats, ka tējas sēnei jānodod kādas sievietes vārds, tikai ne tāds, kas jau rodams ģimenes lokā vai starp paziņām.

Dziednieciskais dzēriens

Cilvēki, kas lieto tējas kvasu, apstiprina, ka tas palīdz atvieglot dažādas kaites. Lai arī sēni nevar uzskatīt par universālu brīnumlīdzekli pret visām cilvēcei zināmajām slimībām, tomēr fakts, ka dažādās kultūrās tējas kvass tiek lietots jau simtiem un pat tūkstošiem gadu, ir pārliecināošs arguments, ka šis dzēriens spēj veicināt labsajūtu arī kā ārstnieciskais līdzeklis.

Tējas kvasa dziedinošās spējas tiek rekomendētas šādiem gadījumiem:

novērš vēdera aizcietējumu
atvieglo artrīta sāpes, palīdz pret reimatismu un podagru
attīra zultspūsi un resno zarnu
uzlabo gremošanas sistēmu, novērš kuņģa spazmas
palīdz apstādināt neinfekciozu caureju
palīdz pret bronhītu un astmu
mazina stresu, bezmiegu
uzlabo redzi
palīdz pret galvassāpēm un migrēnu
mazina alkoholiķu tieksmi pēc alkohola
tīra problemātisku sejas ādu
kūplina matu, nostiprina nagus
spēcina ķermeni, vairo enerģiju
paaugstina potenci un seksuālo enerģiju
piemīt būtiskas antiseptiskas īpašības
uzlabo imūnsistēmu, padarot to izturīgāku pret baktērijām un vīrusiem

Tējas kvasa lietotāju aptauja liecina, ka šim dzērienam piemīt arī spēja samazināt negausīgu apetīti, tieksmi pēc trekna ēdiena un saldumiem, un tai ir vielmaiņu veicinošas īpašības, kas sadedzina organismā liekos taukus. Šādās reizēs ieteicams izdzert pusglāzi tējas kvasa vēl pusstundu pirms ēšanas.

Taču visbrīnumaināko īpašību tējas sēnei piedēvē vairāki ārsti un dabas dziednieki. Viņi apgalvo, ka tējas kvass spēj ārstēt vēzi, kas atklāts agrīnā stadijā. Tas tiek pamatots, balstoties uz novērojumiem, kas veikti pacientu ārstēšanas laikā, kā arī aprakstīts dažādu autoru izdotās grāmatās, piemēram, nīderlandiešu dabas dziednieka A.J.Lodesjika "Dzīve bez vēža".

Ko sastapsiet tējas sēnes sastāvā

Aktuāls ir jautājums, kad un cik bieži jādzer tējas kvass. Faktiski, ir neiespējams dot konkrētu atbildi, jo striktu ierobežojumu nav. Ir tikai

jāatceras, ka tas, kas der vienam, var kaitēt citam.

Tējas kvass pēc garšas atgādina dzirkstošu, viegli skābenu ābolu sidru, kas brīnišķīgi veidzē slāpes. Bet rūgšanas procesam ieteicams, šķidrums iegūst aizvien spēcīgāku etiķa garšu un patērēšanai nav ieteicams. Tas ir dabīgs process, jo tējas sēne ir etiķskābes baktēriju un dažādu rauga sēņu simbiotiska kolonija. Tējas kvasa sastāvā ietilpst organiskās skābes - etiķskābe, glikonskābe, pienskābe, vitamīni B1, B2, B3, B6, B12, vitamīns C, vielas ar antibiotisku aktivitāti, nedaudz alkohola un ogļskābās gāzes. Raudzēšanas process ilgst apmēram 5 dienas (šajā laikā dzērienu baudīt nedrīkst!).

Skābju aktivitātes dēļ tējas kvasu neesot ieteicams lietot cilvēkiem ar paaugstinātu skābju daudzumu kuņģī.

Skaistums un enerģija

Tējas sēnes kosmētiskās īpašības tagad tiek plaši apgūtas un pielāgotas cilvēka ikdienai. Ir iespējams iegādāties 100% roku-ķermeņa-sejas losjonus, kura sastāvā ir tējas sēne un citas ādu kopjošas sastāvdaļas, tiek ražots 100% matu šampūns un 100% dabīgo kalnu kristālu un tējas sēnes dezodoranti.

Tējas sēnes veselīgais sastāvs izmantots enerģētiskā dzēriena radīšanai, kas domāts īpaši sportistiem.

Šajā rakstā izmantoti materiāli no enciklopēdijām, periodiskajiem un interneta izdevumiem, tējas kvasa lietotāju aptaujām.

Pilnīgi iespējams, ka informācijā ir ieviesies arī pa kādai neprecizitātei. Taču viens ir skaidrs - būtu naivi ticēt, ka, dzerot tējas kvasu, 3 dienu laikā var iegūt ideālu figūru, mūžīgu jaunību un atbrīvoties no visām kaitēm. Tējas sēne nav burvju eliksīrs, bet gan ekoloģiski tīrs un dabīgs produkts.

Tējas sēnes burvība spējas kādā ticējumā - izkaltēta tējas sēne ir talismāns, kas sargās savu saimnieku no jaunas acs un glabās viņa mājas svētību.

Tēja Sēne

paša audzināts draugs

Tējas sēni audzina aukstā tīrā ūdenī 150ml burkā – atbilstoši burka vai maucītes burka diametram. Izmantojiet burku ar to, kas maucīšu burkā būtu mazākā šķidruma, ko patērēt, tādā veidā ietaupot un vienlaicīgi 2 l burkā.

Uzvirza ūdeni. Vadoties pēc paša lietotāja pārbaudītiem, pievieno cukuru un melnās tējas stiprumu. Dzērviem vajadzētu būt saldām, bet ne skābām; ne jābūt stiprām, bet arī ne brēcāmām, jo šādas cukura koncentrācijas šķīdus nepieņem. 1 litrā ūdenī cukura ar tējas daudzums ir 1 t. ūdeni, ļaujot šķīduma izstāvēties 24 stundas temperatūrā 10-15°C. Labāki iznākas, ja ūdeni uzvirza ar 100°C.

Tējas sēni uzturam nepieciešams silti, virsma ūdenī un ēģu burkā ar apmēram 100ml šķidruma 12, lai sēne būtu ar ūdeni vairojošā uz augšu. Turklāt 5 dienas rūpīgi, bet nerodot dienu dzīvības v. ūdeni. Šāda procedūra atkārtoti jāveic katru 12 dienas, bet starpākais dzīvības v. vai ne joprojām vai arī joprojām.

Sēni uztur, veidojot kartiņus. Katrā šķīdumā ir vajadzīgs, lai sēnes šķīdums šķīdītos kartiņos vai citādā veidā. Atbilstoši kādai no šīm arī sēni audzina sēni 150ml burkā, iespējams audzēt sēni un veidojot kartiņus, kā arī šķīdumā no 5 dienu ātrā pabeigšana.

Burku ar sēni nevajadzētu turēt zemā temperatūrā, kā arī šķīdumā šķīdums jābūt siltam. Katru dienu atbilstoši burku turēt atvērtu. Vienlaicīgi to jātur ar maucīti kārtā.

Kā tās lietas tika darītas

OPEN aktivisti jūtās patīkami pārsteigti, iepazīstoties ar grupas Primitive (Pēteris Kimelis un Katrīna Neiburga) veikto pētījumu par tējas sēni un tās kopienas Latvijā, bet kopējā darba grupa projekta tālakai īstenošanai izveidojās nejausi.

Gan vieni, gan otri piedalījās starpreģionālā mēroga kultūrpētniecības seminārā *Image of Borders*, ko divās kārtās - Stokholmā un Hanoverā izstādes *Expo2000* ietvaros - rīkoja Zviedru Institūts. Kā norāda semināra nosaukums, tā diskusiju tēma bija multinacionālo kopienu pieaugošā dominante Eiropas kultūras procesos, robežkultūru fenomēns pilsētas subkultūru vidē, starpdisciplināri mākslas projekti, globālās pasaules komunikāciju mehānismi un reģionu savstarpējā integrācija kopējā kultūrvīdē. Sarežģīti.

Saskatot paralēles starp semināra koncepciju un atzinām, kas gūtas darbā pie tējas sēnes projekta, OPEN un Primitive vienojās kopīgiem spēkiem izstrādāt prezentācijas platformu, ar kuru iepazīstināt semināra dalībniekus. Nespējot atrisināt ar robežas šķērsošanu saistītās formalitātes, tējas sēne uz Zviedriju tika nogādāta nelegāli. Katrīna Neiburga to izveda cauri multai pielipinājusi savām krūtīm, bet Pēteris Kimelis centās novērst muitnieku uzmanību. Tādēļ bija lemesis seminārā tējas sēni pasludināt par bēgļu. Turklāt, par politisko, jo tās turpmāko eksistenci iepriekšējā mītnes zemē reāli apdraud globālo pasaules concernu importētie *soft-drink* paveidi, piemēram, *Coca-Cola*. Iepazīnušies ar atspirdzinošo dzērienu, tā vēsturi un biokīmisko sastāvu, garšu un sociālpolitisko kontekstu, semināra dalībnieki pauda reālu vēlmi palīdzēt. Izdalīti tika sešdesmit astoņi tējas sēnes paraugi, kas nu uzsākuši integrācijas programmu Skandināvijā, Vācijā, Baltkrievijā un Baltijas kaimiņvalstīs. Tā kļuvusi gan par ģimenes locekli kāda valsts sekretāra mājās, gan sadraudzējušies ar zināmākajiem Stokholmas hip-hopieriem un dzīvo kopā ar kādu no viņu MC.

Semināra dalībnieki tika iepazīstināti arī ar nule kā Latvijas Neatkarīgās Televīzijas ēterā un rindā žurnālu (*Santa, Klubs, Rīgas Viļņi, Privātā Dzīve, Mans Mazais*) pabijušo sociālās mākslas projektu OPEN Slaidlugas, kas pievērsa sabiedrisko domu vitālām mūsdienu dzīves aktualitātēm. Tā ietvaros pazīstami jaunās paaudzes kultūras aktivisti (Beta, Mikēlis Fišers, Monika Pormale, Gatis Rozenfelds, grupa Fact, DJ Monstrs, VJ Grauds, Famous Five, u.c.) izveidoja septiņus klipus, kas kā alternatīva trīs mēnešus tika rādīta televīzijas kanāla reklāmas bloku jūklī, akcentējot patērētāju sabiedrībā ignorētas sociālās un kultūras dzīves problēmas. Neredzīgas meitenes te ieturētās modes modeļu lomās, norādot uz "modes" diktāta absurditātiem. Apokaliptiskā pasacīnā par animācijas varoņiem piestrādāja vizuālās kultūras monstri no plaša patērētāja produktu dizainigajiem iepakojumiem. Grupa Fact dziesmu *Ielās* ilustrēja urbānās ainavas no postindustriālās Rīgas geto rajoniem, bet Famous Five demonstratīvā nostāja pret televīzijas kanālos propagandēto vardarbību raisīja pat parlamentāriešu diskusijas. Tiesa, ne īpaši glaimojošas, jo grāsijās aizliegtā *Bloody TV* turpmāko demonstrāciju.

Fakts, ka prezentācijai tika izvēlēti reklāmas bloki televīzijā un arī preses adaptācijas nedaudz līdzinājās reklāmas formātam, daudzos izraisīja neizpratni par projekta mērķiem. OPEN vēlme pielāgot kultūras aktivistu radošās izpausmes mūsdienu komunikācijas mehānismiem un sasniegt pēc iespējas lielāku auditoriju bieži vien tika pārprastas. Par to liecināja jautājumi, vai OPEN te gribējis ko reklamēt un ko tieši. Parasti šādos gadījumos skaidrot nebija jēgas. Tomēr negribējās arī atbildi parādā palikt. Nācās meklēt pēc produkta, ko šiem mūždien grībošajiem patērētājiem iekarot. Tieši tad arī OPEN uzzināja, ka grupa Primitive strādā pie tējas sēnes projekta.

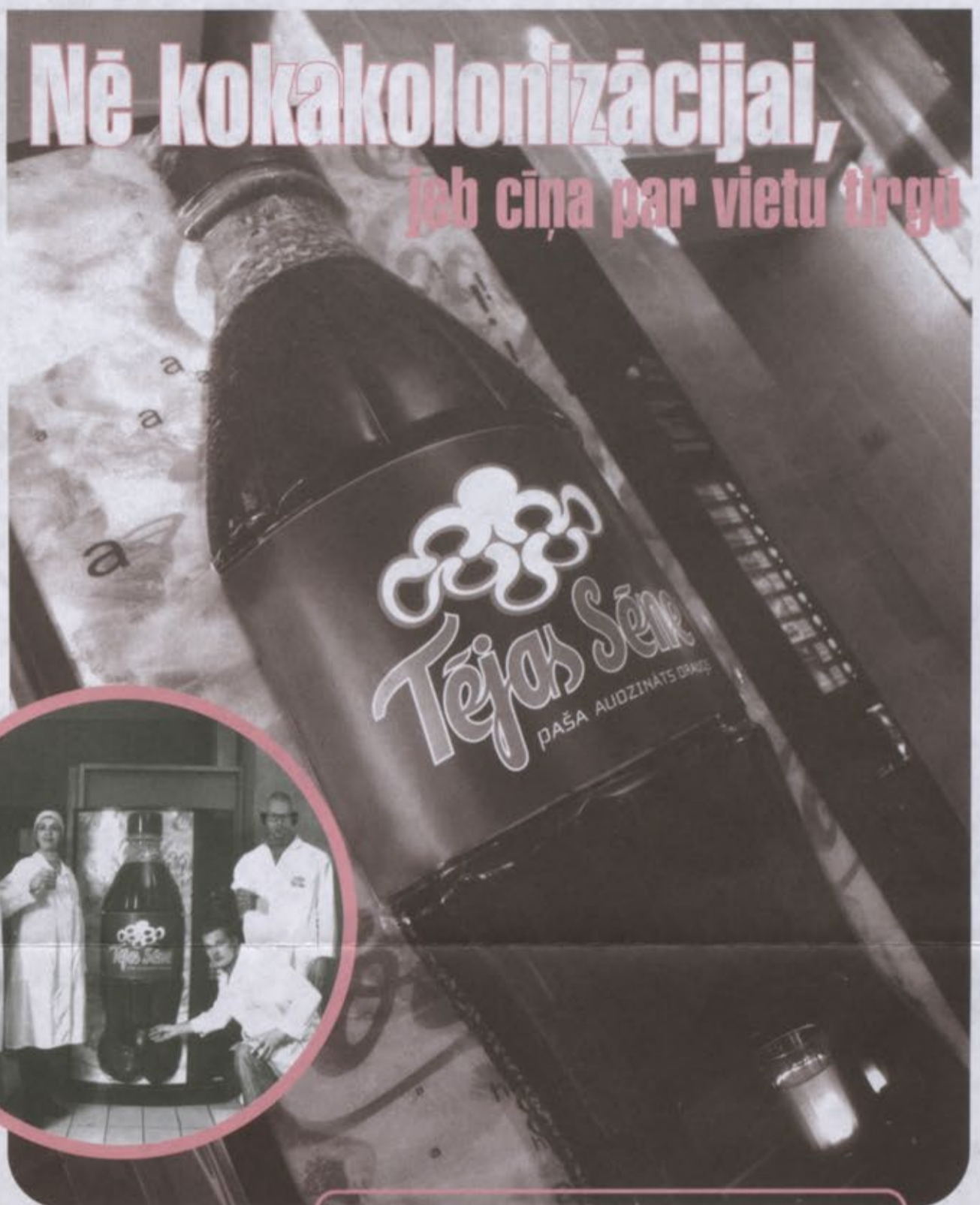
Tējas sēne lieliski atbilda OPEN uzstādītajām prasībām. Tās alternatīvais raksturs prasīties prasījās pēc popularitāti veicinošas kampaņas, kas tai nodrošinātu vietu sabiedriskajā domā un integrētos ledzīvotāju sadzīvē. Cerības tika liktas uz tējas sēnes brīnumaino spēju mobilizēt lietotāja imūnsistēmu. Imunitāte, kas kalpo kā organisma aizsardzības mehānisms, šķiet gana nūkulis jomās, no kurām reāli atkarīga cilvēka eksistences nākotne. Nekritiskajā attieksmē pret apkārtējās vides aizsardzību, pret ražošanas apjomu arvien progresējošo pieaugumu, ķīmisko produktu lomu ikdienas uzturvielās un sasniegumiem biotehnoloģijās.

Kampaņa tika izstrādāta, vadoties pēc mūsdienu mārketinga pamatprincipiem. Tika nolemts, ka tējas sēnei jāklūst par Trojas zirgu pie patērētāju mūra vārtiem. Ar skaļu balsi, lai sadzird otrā pusē. Ar acis kritošu eksterjeru, lai pamana. Un ērtu "translokācijas" mehānismu, lai tā bez grūtībām nokļūtu pie mērķa auditorijas. Tāpat nepieciešama reklāma masu saziņas līdzekļos, labs iepakojuma dizains un visiem ērti pieejams distribūcijas punkts pilsētvidē un internetā.

Pārējo tējas sēnei uzticēts padarīt pašai. Protams, tas gan nenozīmē, ka jūs viņai nevarētu palīdzēt. Pievienojieties Latvijas Tējas sēnes audzētāju asociācijai!

OPENinfo

Nē kokakolonizācijai, jeb cīņa par vietu tirgū

Neilgi pēc LTSAA pirmsdibināšanas sapulces, interesi par mums izrādīja aktivistu šūniņa, kas izteica vēlmi iesaistīties jaunajā organizācijā. Pamatnostādņu ziņā domstarpību tā kā nebūtu, bet pārsteidz šo jauniešu darbības metodēs saskatāmais ekstrēmisms. Tiesa valoda vai jaunībai raksturīgais maksimalisms? Copy-right pārkāpums vai mākslas akcija? Tomēr viens ir skaidrs, atgūt vietu Latvijas dzērienu tirgū tējas sēnei nenāksies viegli.

Pasūtiet: <http://open.x-i.net>

LTSAA uzskata, ka tējas sēne ir izstrādāta ne tikai par labu sev, bet arī visai sabiedrībai. Tā kā sabiedrība būs spiesta mīlēt savu vidi, tā būs jūtīgāka. Lai šīs sadzīves priekšmeti saskarsmē ar līdz cilvēkiem ļauj paust jūsu nostāju. Coming out, - tā teikt: 1. Latvijā izstrādāta, augstas kvalitātes, elastīga kokvilnas kreklī ar simboliku. Dažādos krāsās, isās un garās piedurknes, vairums izmēru. 2. Izstrādāta, lai būtu ērti un sauki: Es lietoju tējas sēni. 4. Glāzes ar simboliku. Stikla.

Uzmanību! No 1. decembra strādās OPEN veikals, kur bez maksas būs iespējams saņemt sēnu kolonijas aizmetņus, LTSAA periodisko izdevumu un iegādāties mūsu minētos tējas sēnes audzētāja aksesuārus.

Veicot Ziemassvētku pirkumus, iegriezieties arī mūsu veikalā Valdemāra Centrā (Kr. Valdemāra 21, ieeja no Elizabetes ielas)!

Es lietoju!

Tējas Sēni

4

paša audzināts draugs

Tējas sēne - ne tikai mājas aptieciņa

Peļējums no tapetēm var nodzīt, appeļējušās vietas apmazgājot ar 3% lizola atšķaidījumu. Mēbeļu peļējums nodzen ar apmazgāšanu sodas ūdeni. Pret dažādiem peļējumiem vēl noder kumelišu tējas sēnes un spirta maisījums.

Papiru uz skārda iespējams uzlīmēt ar sipolu sulu, ja pirms tam skārds nomazgāts ar tējas sēnes un sodas ūdeni maisījumu.

Katlakmens tīrīšanai no tejkannu, patvāru, katlu sienām nav obligāti jāizmanto ķīmiskie līdzekļi. To iespējams notīrīt arī ar dzeramās sodas un stipras tējas sēnes palīdzību. To dara tā: tejkannā (vai citā traukā) ielej karstu ūdeni un uzkaršē līdz vārīšanās temperatūrai, tad pievieno 2 1/2 ēdamkarotes dzeramās sodas uz 1 l ūdens. Vāra 20-25 minūtes, pēc tam ūdeni nolej un tejkannu piepilda ar tējas sēnes dzērienu, uzkaršē un vāra 20 minūtes. Pēc tam uzburbušo katlakmens slāni viegli nonemiet no tejkannas sienām, piemēram, ar koka irbulīti. Tejkannu rūpīgi izskalo.

Emaljēti trauki, katli, bļodas, pannas ir glīti un praktiski. Tie viegli mazgājami, tirāmi, kalpo ilgi un droši, ja, tos lietojot, ievēro dažus

noteikumus. Emaljētus traukus tira ar sāli samērcētu mikstu lupatīņu. Normēlnējums emaljēta katla iekšpusē pazūd, ja tajā uzvāra stipru tējas sēnes dzērienu kopā ar skābu ābolu mizām.

Tējas sēne ir labs laistījums jauniem, nesen pārstādītiem rodo dendru stādiem.

Ja gribi, lai ziedu pumpuri ātrāk atvērtos, pievieno ūdenim nedaudz tējas sēnes dzēriena (vienu ēdamkaroti uz 1/2 ūdens).

Universāls tintes traipu tīrīšanas līdzeklis ir vārāmā sāls, ar kuru pārkaisa tintes traipu, un virsu uzlej stipru tējas sēnes dzērienu. Šis tīrīšanas veids derīgs jebkura veida audumiem.

Dzimšanas dienu svinībās bērniem šampanieti lieliski aizstās glāzēs salietais tējas sēnes padzēriens, kam mirkli pirms pasniegšanas pievienots nedaudz dzeramās sodas. Tas putas un būs stiprāk gāzēts nekā parasti.

Ja rokas notraipījušās ar tinti, vispirms tās apslapini ar tējas sēni, bet pēc

tam traipus paberz ar sērskābi vai etiķi! Traips sāks balēt un drīz vien izzudīs.

Lai mušas nenokēzītu logu rūtis, nomazgā tos ar vieglu tējas sēnes šķidrumu (pusglāzi uz spaini ūdens), bet logu rāmjus ierīvē ar sipola šķēli.

Plastmasas rokassprādzes, krelles, auskarus un gredzenus var mazgāt ūdeni, kam nedaudz pievienota tējas sēne (1 ēdamkarote uz 1 1/2 l ūdens). Ja krelles ir ļoti netīras, tās nover no diega un mazgā katru pērti atsevišķi. Koka rotas lietas nedrīkst mazgāt, tās var tirt tikai ar viegli mikšu tējas sēni samitrinātu lupatīņu. Koka rotas nav vēlams aplikt ar kaklu, ja tās leziestas ar kremu, vai aizskart ar taukainām rokām.

Izmantotā literatūra:

Mazi noslepumi mājsaimniecībā, Rīga, Avots, 1991.
Zelta mājas grāmata, Rīga, Praktiskā bibliotēka, 1932.
S.Mogilevska, Meitenes, grāmata jums!, Rīga, Zvaigzne, 1977.
PKazarjans, Ķimija un derīgi padomi, Rīga, Liesma, 1968.

Strādājot pie izpētes darba un tējas sēnes popularizācijas kampaņas realizācijas, OPEN un darba grupai arvien nācās lūgt pēc palīdzības. Mēs esam pateicīgi par izrādīto sapratni un pretimnākšanu:

Mārtiņam Taurenim
Madarai Kīrsei
Teklai Šaiterei
Alisei Tifentālei
Andrejam Ēķim
Guntaram Traubergam
Gatim Rozenfeldam
Vadimam Aleksejevam
Zemkopības Ministrijas Sabiedriskās ēdināšanas kompleksa darbiniecēm
Jānim Garančam un x-i.net
Betai
Walteram Werneram
Ernestam Karlsonam
Jūlijai Rumjancevai
Mikam Pētersonam
Latvijas Laikmetīgās mākslas centram
Sorosa Fondam Latvija
Zviedru Institutam
Dimam un Oļegam
Mārtiņam Kīberam
Lanai un visiem tējas sēnes audzētājiem, kas atsaucās uz mūsu sludinājumiem presē
Un, protams, Andrejam Kalnačam.

LNT
TELEKOMPĀNIJA

VALDEMĀRA
CENTRS

KULTURĀLĀPITĀLĀ FONDS

JELGAVAS
TIPOGRĀFIJA

SISCHAFFER

SIA BALTIC SUGAR COMPANY

Lūdzam apmeklēt Tējas sēnes veikalu Valdemāra Centrā!

veikals atvērts ik dienas no 12 00 līdz 18 30 sākot no 01 12 00

Latvijas Tējas sēnes audzētāju asociācijas (LTSAA) rīkotā tējas sēnes popularizācijas kampaņa noris OPEN projekta *Anti-bode* ietvaros sadarbībā ar grupu *Primitive* (Katrina Neiburga un Pēteris Ķimelis). Idejas autori: grupa *Primitive*. Dizains: Kirils Kirasirovs. Video: Katrīna Neiburga un Pēteris Ķimelis. Projekta kurators: Kaspars Vanags. Projekta koordinatore: Agne Skane.

Apmeklējiet OPEN mājas lapu un tējas sēnes veikalu internetā: www.open.x-i.net

